

Επίπτωση της πανδημίας COVID19 στον προσυμπτωματικό έλεγχο για τον καρκίνο

Η παγκόσμια βάση δεδομένων GLOBOCAN υπολογίζει ότι το 2020 διαγνώστηκαν παγκοσμίως περίπου 20 εκατομμύρια ασθενείς με καρκίνο μαστού, παχέος εντέρου και τραχήλου της μήτρας. Για τα νεοπλάσματα αυτά είναι γνωστό ότι υπάρχουν προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου που συμβάλλουν στην πρώιμη διάγνωση της νόσου και έχουν επιφέρει μείωση της θνησιμότητας. Δυστυχώς, περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης όπως είναι η πανδημία COVID19 έχουν αρνητικές επιπτώσεις στα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου λόγω τόσο της αναδιοργάνωση των υπηρεσιών υγείας όσο και της περιορισμένης συμμετοχής των πολιτών ως συνέπεια των περιορισμών μετακινήσεων που επιβλήθηκαν.

Αρκετές δημοσιεύσεις τα τελευταία δύο χρόνια αναδεικνύουν το συγκεκριμένο πρόβλημα αλλά είναι συνήθως όμως αποσπασματικές. Στα πλαίσια αυτά, οι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Μιχάλης Λιόντος** (Επίκουρος Καθηγητής Θεραπευτικής-Ογκολογίας), **Θεοδώρα Ψαλτοπούλου** (Καθηγήτρια Θεραπευτικής-Επιδημιολογίας-Προληπτικής Ιατρικής) και **Θάνος Δημόπουλος** (Καθηγητής Θεραπευτικής-Αιματολογίας-Ογκολογίας και Πρύτανης ΕΚΠΑ) παραθέτουν τα δεδομένα από τη μεγαλύτερη συστηματική ανασκόπηση που διενεργήθηκε για να αξιολογήσει την έκταση του προβλήματος. Στο άρθρο που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό JAMA Oncology, οι ερευνητές συμπεριέλαβαν τα αποτελέσματα 39 μελετών από 19 χώρες που διεξήχθησαν κατά τον πρώτο χρόνο της πανδημίας (2020). Ακολούθως συνέκριναν τον αριθμό των ελέγχων που έγιναν το 2020 για τους καρκίνους μαστού, παχέος εντέρου και τραχήλου της μήτρας, με αυτόν των προηγούμενων ετών.

Η συστηματική ανασκόπηση κατέδειξε ότι τον πρώτο χρόνο της πανδημίας COVID19 μειώθηκε ο αριθμός των δοκιμασιών προσυμπτωματικού ελέγχου και για τα τρία αυτά νεοπλάσματα. Πιο συγκεκριμένα, η μείωση παγκοσμίως ήταν σε ποσοστό 47% για τον καρκίνο μαστού, 46% για τον καρκίνο παχέος εντέρου και 52% για τον καρκίνο τραχήλου της μήτρας. Οι ερευνητές εξέτασαν επίσης τις μεταβολές τόσο κατά τη διάρκεια εξέλιξης της πανδημίας όσο και μεταξύ των διαφόρων χωρών. Για τον καρκίνο του μαστού αλλά και τον καρκίνο του τραχήλου της μήτρας η μεγαλύτερη μείωση παρατηρήθηκε τον Απρίλιο του 2020 και ακολούθως ο αριθμός των ελέγχων προσέγγισε τα επίπεδα των προηγούμενων ετών. Αντίθετα, για τον καρκίνο παχέος εντέρου, η μείωση παρέμεινε καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς.

Αναφορικά με τη γεωγραφική κατανομή, στην Ευρώπη υπήρξε μεγαλύτερη μείωση στον αριθμό των μαστογραφιών που διενεργήθηκαν σε σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ η μείωση ήταν παραπλήσια στον αριθμό των κολονοσκοπήσεων. Η μεγαλύτερη επίπτωση της πανδημίας στην Ευρώπη αποδίδεται στην παροχή των εξετάσεων προσυμπτωματικού ελέγχου από δημόσιες υπηρεσίες που επλήγησαν περισσότερο από την πανδημία. Τέλος, όπως ήταν αναμενόμενο, περισσότερο επεμβατικές εξετάσεις όπως το τεστ Παπανικολάου και η κολονοσκόπηση εμφάνισαν μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης σε σχέση με τις λιγότερες επεμβατικές μεθόδους όπως είναι η μαστογραφία. Η αναδιοργάνωση των συστημάτων υγείας, ο φόβος των πολιτών να μολυνθούν, οι οδηγίες περιορισμού των μετακινήσεων και η περιορισμένη πρόσβαση σε μη επείγουσες υπηρεσίες υγείας αποτυπώνονται ως οι κύριοι λόγοι μείωσης των εξετάσεων προσυμπτωματικού ελέγχου. Φυσικά, η βαρύτητα των αιτιών αυτών διέφερε ανά γεωγραφική περιοχή.

Σε κάθε περίπτωση τα δεδομένα της μελέτης επιβεβαιώνουν την αρνητική επίπτωση της πανδημίας στα προγράμματα προσυμπτωματικού ελέγχου για τον καρκίνο μαστού, παχέος εντέρου και τραχήλου της μήτρας ιδίως ως το πρώτο μισό του 2020. Τα επόμενα χρόνια αναμένεται να αυξηθούν τόσο τα περιστατικά προχωρημένων νεοπλασμάτων όσο και η θνησιμότητα από τη νόσο.